

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ﴾

وَوَرَدَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِيمَا يَرُويهِ عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ، أَنَّهُ قَالَ:

«إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ ثُمَّ بَيَّنَّ ذَلِكَ. فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا، كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً. فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا فَعَمَلَهَا، كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ. وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا، كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً. فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا فَعَمَلَهَا، كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً.»

Aziz Kardeşlerim!

Cennet yolcusu müminler olarak, dinî vazifelerimizi yerine getirmek ve yasaklardan uzak durmak için sürekli bir çaba içindeyiz. Bununla birlikte, bazen kendimizi kaybedip ibadetlerimizi ve diğer dinî vazifelerimizi rutin hâline getiriyor olabiliriz. Durum böyle iken, hayatımızın bir imtihan olduğunu ve amellerimizin tek gayesinin Allah'ın rızasını kazanmak olduğunu gözden kaçırabiliyor ve netice olarak ibadetlerimizde bile bir dünyevileşme geçirebiliyoruz. Yüce Rabbimiz buyuruyor ki; **“O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. O mutlak güç sahibidir, çok bağışlayıcıdır.”**¹ Fudeyl İbn İyaz (r.a.) ayette sözü geçen en güzel ameli tanımlarken, onu “en ihlaslı ve en doğru olanı” olarak vafeder. Ona “En ihlaslı ve en doğru ile ne kastedilir?” diye sorulduğunda ise şöyle der: “İhlas, amelin ancak Allah rızası için yapıldığı anlamına gelir. Doğru amel ise sünnete uygun olandır.” ve “Amel ihlas ile işlenirse, ama doğru değilse kabul olmaz. Amel doğru ise, ama ihlas ile işlenmezse o da kabul olmaz. Amel ancak doğru olup ihlas ile işlenirse kabul olur.”² Bunu destekleyici mahiyette, sahabenin imamlarından Hz. İbn Mes'ûd (r.a.) ise şöyle buyurur: “Amel olmadan söz fayda vermez. (Doğru) niyet olmadan da ne söz ne amel fayda verir. Söz, amel ve niyet de ancak sünnete uygun olunca makbul olur.”³

Muhterem Müminler!

Peygamber Efendimiz ﷺ şu hadîs-i şerifiyle niyetin ehemmiyetini vurgulamıştır:

“Yüce Allah iyi ve kötü amelleri belirleyip onları açıklamıştır. Her kimse iyi bir iş yapmaya niyet eder de yapmazsa, Allah ona nezdinde (yine de) tam bir iyilik (sevabı) yazar. Ama onu yaparsa, Allah ona on kattan yedi yüz kata veya daha fazlasına kadar iyilik (sevabı) yazar. Eğer biri kötülük yapmaya niyet eder de yapmazsa, Allah ona da tam bir iyilik (sevabı) yazar. Fakat onu yaparsa, Allah ona bir kötülük (günahı) yazar.”⁴ Şüphesiz bu hadîs-i şerifte müminlere büyük bir müjde ve kolaylık vardır. Bu öyle bir müjde ki, her düşüneni ferahlatır ve sâlih amellere niyetlenmeye teşvik eder. Zira bu hadisten öğreniyoruz ki, iyi bir ameli işlemeye niyetlenip onu geçerli bir özürden dolayı işleyemezsek bile, Allah bize yine de tam bir iyilik sevabı yazar. Eğer yüce Mevlamız bizi niyetlendiğimiz ameli işlemeye muvaffak kılsa, o daha da sevindirici olur. Zira bu hâlde, işlediğimiz bir amelimiz için, sonsuz rahmetin gereği, dilediği kadar sevap yazar.

Değerli Müminler!

Günahları terk ettiğimiz zaman bile niyetimiz belirleyicidir. Mesela hissettiğimiz şehvetlere rağmen nefsimize hâkim olduğumuzda bunun sebebi nedir? İmâm-ı Gazâlî'ye göre insanların çoğu şehvetin isteğinden çekinmesi ya âcizliğinden, ya korktuğundan, ya utandığından veya cismi korumak arzusundan kaynaklanır. Bu engelleyici sebeplerin hiçbirisinde sevap yoktur. Çünkü böyle yapmak nefsin isteklerinden birisini diğer bir isteğine tercih etmek demektir. Ama yine de bu engelleyici sebeplerde fayda vardır. Zira kişi onların sayesinde bu haramı terk ettiğinde en azından günahından korunmuş olur. Ancak fazilet ve büyük sevap, kötü işi, imkân bulunduğu, mâniler kalktığı ve ona giden yollar açık olduğu hâlde, Allah korkusundan terk etmektedir.⁵

Değerli Kardeşlerim!

Asıl başarı hayatımızın sonunda, **“Ne yaptıysam Allah rızası için yaptım.”** diyebilmektir. Rabbimiz bizleri de ihlas sahibi kullarından eyleyip amellerimizi kabul etsin. Âmin

¹ Mülk suresi, 67:2

² Bkz. İbnu'l-Kayyim: Medâricu's-Sâlikîn (2013), s. 383

³ İbn Receb: Camiu'l-ulûm ve-l-Hikem (2008), s. 40

⁴ Buhârî, Rikâk, 31, H.No: 6491; Müslim, İman, 204

⁵ Bkz. Gazâlî: İhyâ Ulûmi'd-Dîn (2011), c. 5, s. 377